

Bizkaia
Arrazola (Atxondo): kúku.
Arrieta: kúku.
Bakio: kúku.
Bermeo: kúku.
Berriz: *kúku.
Bolibar (Markina-Xemein): kúku.
Busturia: kúku.
Dima: kúku.
Elantxobe: kúku.
Elorrio: kúku.
Errigoiti: kúku.
Gamiz-Fika: *kúku.
Getxo: kúku.
Gizaburuaga: kúku.
Ibarruri (Muxika): kúku.
Kortezubi: kúku.
Larrabetzu: kúku.
Laukiz: kúku.
Leioa: kúku.
Lekeitio: kúku.
Lemoa: kúku.
Lemoiz: kúku.
Mañaria: kúku.
M. Etxebarri: kúku.
Mendata: kúku.
Mungia: kúku.
Ondarroa: kúku.
Orozko: kuku.
Otxandio: kúku.
Sondika: kúku.
U. Etxebarri: kúku.
Zaratamo: kúku.
Zeanuri: kúku.
Zeberio: kúku.
Zollo (Arrankudiaga): kúku.
Zornotza: kúku.

Araba
Aramaio: kúku.

Gipuzkoa
Aia: kúku.
Amezketza: kúku.
Andoain: kúku.
Arrasate: kúku.
Asteasu: kúku.
Ataun: kúku.; kúku.
Azkoitia: kúku.
Azpeitia: kúku.
Beasain: kúku.

Beizama: kúku.
Bergara: kúku.
Deba: kúku.
Donostia (Ibaeta): kúku.
Eibar: kúku.
Elduain: kúku.
Elgoibar: kúku.
Errezil: kúku.
Ezkió-Itsaso: kúku.
Getaria: kúku.
Hernani: kúku.
Hondarribia: kúku.
Ikaztegieta: kúku.
Lasarte: kúku.
Legazpi: kúku.
Leintz Gatzaga: kúku.
Mendaro: kúku.
Oiartzun: kúku.
Oñati: kúku.
Oñati (Araotz): kúku.
Orexa: kúku.
Orio: kúku.
Pasaia: kúku.
Tolosa: kúku.
Urretxu: kúku.
Zegama: kúku.
Zestoa (Arroa): kúku.

** Nafarroako Foru Komunitatea**
Abaurregaina / Abaurrea Alta: kúku.
Alkotz: kúkué (mark.).
Aniz: kuku.
Arbizu: kúkuá (mark.).
Beruete: kúku.
Donamaria: kúku.
Dorrao / Torrano: kúku.
Erratzu: kúku.
Etxalar: kúku.
Etxaleku: kúku, kúkué (mark.).
Etxarri (Larraun): kúku.
Eugi: kúku.
Ezkurra: kúku.
Gaintza: kúku.
Goizueta: kúku.
Igoa: kúku.
Jaurrieta: kúku.
Leitza: kúku.
Lekaroz: kúku.
Luzaide / Valcarlos: kúku.
Mezkiritz (Ureta): kúku.

Oderitz: kúku.
Suarbe: kúku.
Sunbilla: kúku.
Urdiain: kúku.
Zilbeti: kúku.
Zugarramurdi: kúku.

Lapurdi
Ahetze: kúku.
Arrangoitze: kúku.
Azkaine: kuku.
Bardoze: kúku.
Beskoitze: kúku.
Donibane Lohizune: kúku.
Hazparne: kúku.
Hendaia: kúku.
Itsasu: *kukúa (mark.).
Makea: kúku.
Mugerre: kúku.
Sara: kúku.
Senpere: kúku.
Urketa: kúku.
Uztaritze: kúku.

Nafarroa Beherea
Aldude: kúku.
Arboti-Zohota: kuku.
Armendaritze: kuku, belatja, belároji, kúku.
Arnegi: kúku.
Arrueta: kúku.
Baigorri: kuku.
Bastida: kúku.
Behorlegi: kúku.
Bidarraiz: kúku.
Ezterenzubi: kúku.
Gamarte: kúku.
Garrüze: kúku.
Irisarri: kúku.
Izturitze: kúku.
Jutsi: kuku.
Landibarre: kúku.
Larزابale: kuku.
Uharte Garazi: kúku, kúki.

Zuberoa
Altzai: kyky.
Altzürükü: kýky.
Barkoxe: kóky.
Domintxaine: kuku, belátj.
Eskiula: koký.
Larraine: kyky, koky.

Montori: kýky.
Pagola: kýky.
Santa Grazi: kyky, kykhía (mark.).
Sohüta: kuku.
Urđiñarbe: kýky, kúku.
Ürrüstoi: kuku.

147. Mapa: cuclillo / coucou / cuckoo / (*Cuculus canorus*)

GALDERA: 05230; ALEANR: IV, 449

	belatx
	kokü
	kuki
	kuko
	kuku
	kükü

Berriz: *Esateben leñako sarrak Andramaixe martikoz etort'espasan ya intierrue in leyola.*

Oñati (Araotz): *Erramu egunien esaten euen erromako subixeti pasau bidauela kukuek.*

Leitza: *Eta zera? ... ue ikusi zandu giñun guk, kukue aittu te, bat attu ta bestea, biarrena entzun bittarten o aittu bittarten erakutsi in bear zaiola kukuri dirue ta, poltsatik atera dirue ta erakusten kukuri, gaixoa!*

Jutsi: *Gure aitatxik zion "aphobelatza" edo "flakoina" egiten ziela (kukuak); ezen hegal -ukhaldia berdin dute, berdin berdina. Kantuz ar eta, eskapa-tzen da arboletik, -to iduri dik flakoina!*

Altzürükü: *Esaera: Beste batetan baatzen bada (aurdikitzen den zuhaitza) -to hoi kuku batü dük! ezpada lürrilat igorten, agitzen beita kuku batzia, ordin aldepekua e behar da urthuki, lanjeus da, gañeko hau jiten bazaitzü.*

- Lexema bat baizik ez du erakusten mapa honek. Hala ere, eta herri-taxonomia dela medio, "belatxa" hitza bildu da. Bada, alabaina, ondoko hau erraten duen lekukorik: handitzearekin, kukua belatx bihurtzen omen dela, alegia.

-Esaera franko bildu da eta horietan gehienetan kukuak duen irudia aski ezezkorra da.

- *Kuku batü* ('kuku gelditu'): 'encrouer (s)'.
 - Etnografiaren aldetik, urteko egutegian garrantzia badute kukuaren etorrerak eta haren boz-galtzeak.